Sag 178/86

Mariette Turner
mod
Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Tjenestemænd — bedømmelse«

Retsmøderapport 5367

Forslag til afgørelse fra generaladvokat José Luís da Cruz Vilaça, fremsat den 7. oktober 1987 5372

Domstolens dom (Første Afdeling) af 16. december 1987 5382

Sammendrag af dom

1. *Tjenestemænd — bedømmelse — udfærdigelse — forsinkelse — en mangel der kan medføre annullation og erstatning — betingelse — skade*
(Tjenestemandsvedtægten, art. 43)

2. *Tjenestemænd — bedømmelse — ændret vurdering i forhold til den foregående bedømmelse — begrundelsespligt — rækkevidde*
(Tjenestemandsvedtægten, art. 43)

RETSMØDERAPPORT
i sag 178/86 *

I — Faktiske omstændigheder

Ved skrivelse af 19. september 1985 udfærdigede generaldirektør Morel, Generaldirektoratet for Personale og Administration, i sin egenskab af appelbedømmer den endelige bedømmelse af sagsøgeren for perioden 1981-1983.

I den nævnte periode arbejdede sagsøgeren som rådgivende læge i Sygesikringens Afregningskontor (GD IX). Hun blev placeret

* Processprog: Fransk.

i den nævnte stilling i henhold til Kommissionens afgørelse af 20. oktober 1981. Hun havde anfægtet denne afgørelse ved et annullationssøgsmål, hvori Domstolen imidlertid frifandt Kommissionen (dom af 12. januar 1984, Turner mod Kommissionen, sag 266/82, Sml. s. 1).

Ovennævnte skrivelse af 19. september 1985 markerer afslutningen af bedømmelsesproceduren, hvorom de nærmere regler findes i den »Vejledning i bedømmelse«, som Kommissionen vedtog den 27. juli 1979 til gennemførelse af tjenestemandsvedtægtens artikel 43.

Det skal her bemærkes, at der ved vejledningen skete en ændring af benævnelsen af de analytiske vurderinger i bedømmelsen: således blev vurderingerne »over gennemsnittet, normal og under gennemsnittet« erstattet af vurderingerne »udmærket, meget godt, godt, passabelt, utilfredsstillende«.

I den foreliggende sag forløb bedømmelsesproceduren som følger:

a) juli 1984 (den konkrete dato kan ikke oplyses): Forslag til bedømmelse fra bedømmeren, direktør Pratley, General Administrationen;

b) 5. februar 1985: Bedømmelse udfærdiget af bedømmeren (ændret efter samtaler med sagsøgeren);

c) 25. marts 1985: Bedømmelse udfærdiget af appelbedømmeren, Morel, generaldirektør for Personale og Administration (delvis ændret, men ikke med hensyn til de »analytiske vurderinger«);

d) 29. juli 1985: udtalelse fra Det Paritetiske Bedømmelsesudvalg, som sagsøgeren havde forelagt bedømmelsen for.

Udvalget bemærkede, at det ikke fremgik af sagen, således som den forelå oplyst, at appelbedømmeren havde iagttaget den ham påhvilende forpligtelse, hvorefter »enhver ændring af den analytiske vurdering i forhold til den foregående bedømmelse skal begrundes«.

Efter udvalgets opfattelse skulle appelbedømmeren således have begrundet sin vurdering i forhold til de analytiske vurderinger i bedømmelsen vedrørende perioden 1975-1977. Efter udvalgets opfattelse bør denne bedømmelse betragtes som den sidste gyldige bedømmelse.

Således annullerede Domstolen bedømmelsen vedrørende perioden 1977-1979 (dom af 21. marts 1985, Turner mod Kommissionen, sag 263/83, Sml. s. 893). Bedømmelsen vedrørende perioden 1979-1981 blev ikke udfærdiget som følge af en anden dom, hvorved Domstolen annullerede Kommissionens afgørelse af 4. maj 1979 om at placere sagsøgeren i en ny social-medicinsk afdeling inden for lægetjenesten, samt den efterfølgende afgørelse af 20. maj 1980 om sagsøgerens forflyttelse til en stilling i Generaldirektorat XII, Videnskab, Forskning og Udvikling (dom af 9. juli 1981, Turner mod Kommissionen, forenede sager 59 og 129/80, Sml. s. 1883);

e) 19. september 1985: endelig bedømmelse udfærdiget af appelbedømmeren (uændret).

Bedømmeren bemærkede, at han havde noteret sig bedømmelsen vedrørende den foregående periode, 1975-1977, men at »der ved sammenligningen mellem den

seneste bedømmelse med bedømmelsen vedrørende 1975-1977 måtte tages hensyn til, at det bedømmelsessystem, der anvendtes på det pågældende tidspunkt, ikke var helt det samme, og navnlig til, at sagsøgerens arbejdsopgaver var ændret med virkning fra den 20. oktober 1981«.

I medfør af vedtægtens artikel 90, stk. 2, indgav sagsøgeren den 10. december 1985 en klage, hvori hun krævede den endelige bedømmelse ændret. Kommissionen besvarede ikke klagen inden for den i artikel 90, stk. 2, fastsatte frist, hvorefter sagsøgeren i henhold til vedtægtens artikel 91 har anlagt nærværende sag.

II — Parternes argumenter

a) *Påstanden om annullation af afgørelsen af 19. september 1985, der indeholder den endelige bedømmelse af Mariette Turner for perioden 1981-1983*

Til støtte for annullationspåstanden har *sagsøgeren* fremført to anbringender. For det første har hun gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat en væsentlig formforskrift derved, at den ikke har overholdt de frister, der er fastsat i »bedømmelsesvejledningen«. For det andet har Kommissionen ifølge sagsøgeren ikke givet en tilstrækkelig begrundelse for den omtvistede bedømmelse: Den har navnlig ikke begrundet ændringen af de analytiske vurderinger i forhold til den foregående bedømmelse, således som det kræves i henhold til »bedømmelsesvejledningens« artikel 5, stk. 2.

1) *Bedømmelsen udfærdiget for sent*

Sagsøgeren har anført, at Kommissionen ved udfærdigelsen af hendes bedømmelse for perioden 1981-1983 ikke har overholdt nogen af de frister, der er fastsat i »bedømmelsesvejledningen«, og at bedømmelsen derfor må annulleres.

Med henvisning til dommen i Castille-sagen af 6. februar 1986 (forenede sager 173/82, 157/83 og 186/84, Sml. s. 497) har hun desuden påstået sig tilkendt erstatning, ex aequo et bono fastsat til 50 000 BFR, for den skade, hun har lidt, dvs. »hindringer for et normalt karriereforløb«. Sagsøgeren har nærmere anført, at skaden ikke kun skal vurderes i relation til nærværende sag, men også ud fra den uenighed, der har bestået mellem parterne siden 1978. Efter sagsøgerens opfattelse behøver hun i øvrigt ikke nærmere angive, hvori skaden består, idet det af dommen i Castille-sagen, navnlig præmis 36, fremgår, at forsinkelsen med udfærdigelsen af bedømmelser i sig selv kan være til skade for tjenestemanden [1].

Kommissionen har ikke bestridt, at bedømmelsen er udfærdiget for sent, hvilket appelbedømmeren i øvrigt udtrykkeligt anerkendte i sin skrivelse af 25. marts 1985. Med henvisning til dommene i Seton-sagen (forenede sager 36, 37 og 218/81, dom af 1. juni 1983, Sml. s. 1789) og Turner-sagen (sag 263/83, jfr. ovenfor), har Kommissionen bemærket, at bedømmelsen kun skal annulleres, såfremt sagsøgeren kan godtgøre, at forsinkelsen har skadet hende.

Ifølge Kommissionen har sagsøgeren imidlertid kun anført, at skaden består i »hindringer for et normalt karriereforløb«, uden i øvrigt nærmere at angive, hvori disse hindringer bestod. Med henvisning til præmis 36 i dommen i Castille-sagen har Kommissionen påpeget, at sagsøgeren burde have bevist, at afgørelserne vedrørende hendes karriereforløb var blevet eller burde være

1 — Præmis 36 lyder således: »Det bemærkes imidlertid, at forsinkelsen med udfærdigelsen af bedømmelser i sig selv kan være til skade for tjenestemanden, alene fordi det kan påvirke hans karriereforløb, at en sådan bedømmelse ikke foreligger på et tidspunkt, hvor der skal træffes beslutninger vedrørende tjenestemanden.«

truffet i den periode, hvor bedømmelsen burde have været udfærdiget.

2) *Utilstrækkelig begrundelse i bedømmelsen*

På det punkt har *sagsøgeren* gjort gældende, at Kommissionen ikke har overholdt den forpligtelse, der påhviler den i henhold til »bedømmelsesvejledningens« artikel 5, stk. 2, og hvorefter enhver ændring af den analytiske vurdering i forhold til den foregående bedømmelse skal begrundes. Konkret har Kommissionen således ikke begrundet, hvorfor bedømmelsen for perioden 1981-1983 var klart ringere end bedømmelsen for perioden 1975-1977 (som må betragtes som den foregående bedømmelse af de ovenfor nævnte grunde).

I den omtvistede skrivelse af 19. september 1985 har Kommissionen ifølge sagsøgeren blot anført, at det bedømmelsessystem, der anvendtes inden vedtagelsen af den nye »bedømmelsesvejledning«, ikke var helt det samme, og at der var sket en ændring af sagsøgerens arbejdsopgaver med virkning fra den 20. oktober 1981. Ifølge sagsøgeren modsiger Kommissionen sig selv på det punkt, når den hævder, at den nævnte ændring af arbejdsopgaverne umuliggør en sammenligning med de arbejdsopgaver, sagsøgeren havde i lægetjenesten. Under hele behandlingen af ovennævnte sag 266/82 anførte Kommissionen, at sagsøgerens nye placering (som rådgivende læge i Sygesikringens Afregningskontor) netop medførte arbejdsopgaver, som kvalitativt og kvantitativt ikke kunne betragtes som ringere end dem, hun tidligere havde udført inden for lægetjenesten.

Heroverfor har *Kommissionen* henvist til sin skrivelse af 19. september 1985 og anført, at den i hvert fald heri har begrundet ændringen af den analytiske vurdering af sagsøgeren, idet den dels har gjort opmærksom på ændringen af selve bedømmelsessystemet, dels ændringen af sagsøgerens arbejdsopgaver med virkning fra den 20. oktober 1981.

Med hensyn til det første punkt har Kommissionen understreget, at ændringen af bedømmelsessystemet vanskeliggør enhver sammenligning med karakterer, der er givet efter andre regler. For så vidt angår det andet punkt, har den gjort gældende, at da sagsøgeren ikke længere beklæder den samme stilling, er både bedømmeren og appelbedømmeren for bedømmelsen vedrørende perioden 1981-1983 ikke de samme som dem, der skulle vurdere sagsøgerens fortjenester i forbindelse med udfærdigelsen for bedømmelsen for perioden 1975-1977. Kommissionen har vanskeligt ved at se, hvorledes en bedømmer, som foretager en omhyggelig vurdering af den bedømte, vil kunne begrunde, hvorfor den analytiske vurdering er forskellig fra en vurdering, som en anden person har foretaget flere år tidligere.

Kommissionen har endvidere anført, at sagsøgeren var ganske tilfreds med de arbejdsopgaver, hun udførte, og som var grundlaget for den foregående bedømmelse (1975-1977), mens hun klart er særdeles utilfreds med sine nye arbejdsopgaver. Efter Kommissionens opfattelse er det derfor forståeligt, at den bedømmer, som udfærdigede bedømmelsen vedrørende perioden 1975-1977, har foretaget en mere positiv vurdering af sagsøgerens kvalifikationer og arbejde, end den bedømmer, som har udfærdiget den omtvistede bedømmelse vedrørende perioden 1981-1983.

b) *Kravet om erstatning som følge af den forsinkede udfærdigelse af bedømmelsen vedrørende perioden 1981-1983 samt den omstændighed, at der ikke foreligger nogen bedømmelse for perioden 1977-1981*

1) *Bedømmelsen udfærdiget for sent*

Da dette første anbringende til støtte for erstatningskravet er det samme som det, sagsøgeren fremførte til støtte for, at bedømmelsen af hende annulleres, henvises der til den ovenfor givne fremstilling af parternes argumenter.

2) *Ingen bedømmelse vedrørende perioden 1977-1981*

Sagsøgeren har desuden påstået sig tilkendt erstatning for den skade, hun hævder at have lidt som følge af, at der ikke foreligger nogen bedømmelse vedrørende perioden 1977-1981. Da Domstolen annullerede bedømmelsen vedrørende perioden 1977-1979 (sag 263/83, jfr. ovenfor), burde Kommissionen have udfærdiget en ny bedømmelse, jfr. EØF-Traktatens artikel 176, stk. 1. For så vidt angår perioden 1979-1981, burde Kommissionen have udfærdiget en bedømmelse, uanset at sagsøgeren blev forflyttet ex officio. Sagsøgeren har anført, at den skade, hun har lidt som følge af, at der ikke foreligger nogen bedømmelse vedrørende perioden 1977-1981, består i, at hun ikke har kunnet få kendskab til en eventuel faglig kritik vedrørende den pågældende periode og ikke har kunnet imødegå den for herved at undgå den dårlige bedømmelse for perioden 1981-1983.

Heroverfor har *Kommissionen* først anført, at sagsøgeren på intet tidspunkt har anmodet om en ny bedømmelse for perioden 1977-1979, og at sagsøgeren i øvrigt havde erklæret sig indforstået med, at der ikke skulle udfærdiges nogen bedømmelse for perioden 1979-1981. Kommissionen har i øvrigt understreget, at den omstændighed, at der ikke foreligger nogen bedømmelse, ikke skyldes, at sagsøgeren blev forflyttet ex officio, men at Domstolen annullerede afgørelsen om forflyttelse (forenede sager 59 og 129/80, jfr. ovenfor).

c) *Kravet om en symbolsk erstatning på 1 BFR for den ideelle skade, sagsøgeren har lidt som følge af, at Kommissionen ikke besvarede hendes klage, hvori hun krævede bedømmelsen for perioden 1981-1983 ændret*

Endelig har *sagsøgeren* krævet en symbolsk erstatning på 1 BFR for den ideelle skade, hun hævder at have lidt som følge af, at Kommissionen ikke besvarede den klage, hun havde indgivet, selv om Kommissionen havde taget initiativ til at anmode sagsøgeren om at sætte sig i forbindelse med den person i GD IX, der behandlede hendes sag. Efter sagsøgerens opfattelse er en sådan adfærd »utilstedelig«.

Heroverfor har *Kommissionen* blot gjort gældende, at det intetsteds er fastsat, at Kommissionen har pligt til at træffe en udtrykkelig afgørelse med hensyn til de klager en tjenestemand måtte indgive vedrørende en akt, der indeholder et klagepunkt imod ham. Under alle omstændigheder har Kommissionen vanskeligt ved at se, hvilken ideel skade, den tjenestemand lider, hvis klage afvises stiltiende og ikke udtrykkeligt. I begge tilfælde svæver klageren ikke i nogen uvished med hensyn til udfaldet af klagen.

R. Joliet
Refererende dommer